

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Conivgio Episcoporum Et Diaconorum

Bugenhagen, Johannes

Vuittembergæ, [1525]

VD16 B 9295

Epistola Gratulatoria.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35453

EPISTOLA GRATVLA
TORIA.

Octori VVolfſſgango Reiſſen
buſch humanarum legum non
uulgari interpreti, monaſterii
Lichtembergenſis ordinis ſancti
Antonij Præceptori, domino ſua
in Chriſto uenerando. Ioannes
Bugenhagius Pomeranus.

Gratiam & pacem a deo patre noſtro & domi-
no noſtro Ieſu Chriſto. Quando amicorum ſunt om-
nia communia, atq; adeo quando Chriſtianorum eſt
gaudere cum gaudentibus flere cum Flentibus, non
incommodum iudicauit doctiſſime doctor, ut antehac
de tuis nuptijs apud me ſancte gauiſus ſum, ita nunc
publico gratulari ſcripto, Nam per hoc & alijs
prodeſſe cupimus, dum non ſolum ſapientibus ueritatem
etiam quibusuis debitorum ſumus.

Gaudeo itaq; tibi contigiſſe quod ſemper uoluimus
& optauimus, ex quo intelleximus te ad hoc a deo
creatum ut non liceret bona conſcientia tibi ali-
ter uiuere, nempe contigiſſe uxorem, ſecundum ani-
mum (quemadmodum audiuiſus) modeſtam &

A ij tuis

Vxor opti-
ma est quā
secundum
deum dili-
gere po-
tes.
tuis moribus commodissimam, secundum corpus
talem quæ tibi non displiceat, Quam ut non dubita-
mus te ex fide duxisse ita non ignoramus a deo tibi
secundum illud in prouerbis, Diuitia dari
datam, secundum illud in prouerbis, Diuitia dari
tur a parentibus, uxor autem prudens proprie datur
a domino. & rursus, Qui inuenit mulierem
inuenit bonum & hauriet iucunditatem a domino.

Felix certe maritus est qui ubi commodam à deo
acceperit uxorem diligere potest, reliqua quæ mun-
dus uulgo in coningio miratur non contemno si ad-
sunt modo secundum deum, hoc autem solum post
fidem siue conscientiam bonam requirendum ut ta-
lis sit uxor quæ diligi possit. Sic enim ordinauit de-
us, relinquet inquit homo patrem suum & matrem
suam & adheret uxori suæ, & erunt duo una ca-
ro. In quam dei ordinationē Apostoli Christi respici-
entes diligenter admonent ut uiri suas diligant uxo-
res sicut propria corpora, ita ut Paulus non uere a-
tur uiris exemplum proponere in quod uel angeli
prospicere desyderant, dum dicit. Viri diligite uxo-
ras uestras, sicut et Christus dilexit ecclesiam, & se
ipsum tradidit pro ea ut eam sanctificaret, mūdans
eā lauacro aque, in uerbo uite ut exhiberet ipse sibi
gloriosā ecclesiā non habentē maculā aut rugā aut
aliquid huiusmodi sed ut sit sancta et immaculata,
Uxorem

Vxorem autem duxisse quam ames, præter ea quæ
amicis nostris referentibus audiui, certissimo mihi
argumento est, q̄ pauperem duxeris, id est eam in
qua præter ipsam nihil spectaris, adeo placuerunt
omnia ut extra eam cum ea nihil requireres. Nuda
Eua Adamo data est, Utinam hoc exemplum imi-
tarentur qui uxores diuites malunt q̄ amatas. Quod
si pecunia cum dilecta sponsa uenit quis contemnet?
At non uelle sponsam nisi cum pecunia raro feliciter
cedet, nunquam autem, si solam quæris pecuniam
alioqui non accepturus sponsam. Vides igitur uene-
rande doctor quam non uanum sit meæ gratulationis
caput & summa dum tale commodum taleq; deibe-
nificium tibi gratulamur.

Quin & gratulamur tuæ uxori q̄ talem mari = Verbi de-
tum dei munere acceperit, qui, quemadmodum Pe-
trus monet, nouit ei secundum scientiam cohabitare
& quasi infirmiori uasculo muliebri impertiri hono-
rem ut coheredi gratiæ uitæ. Nam si reliqua quam
habes cruditio prudentiorem te facit, profecto sa-
cræ literæ quas amas piæ non facere non possunt,
Prudentia autem si pietas siue timor dei & religiosus
cultus adfuerit quid non feret in infirmiori uasculo,
quod, utcunq; infirmum, nouit esse coheres gratiæ
uitæ? atq; adeo quid non iucundi hæc scientia

A ij uerbi

Bona con- uerbi dei inueniet in foemina, utcumq; uideantur
scientia in quaedam carni molesta? quam ex manu dei primum
coniugio. nouit se accepisse egregiu certe dei depositum, deinde
et eandem esse consortem gratiae uitae per Iesum Chri-
stū dominū nostrū, in qua iam licet spiritū sanctū in-
habitatore adorare, Neq; hic pharisaica iusticia
statim iudicet non esse Christianam quam infirmam
uidet & quandoq; ineptire, quando Petrus spiritu
dei plenus infirmius uasculum uocat & tamen cohe-
res gratiae uitae. Esto quandoq; non satis Christiana
contingat femina, nihil mirum si Christus per talem
uirum Christianam faciat, quemadmodum Paulus
Corinthijs scribit.

Mulieris Non possunt foeminae maiores diuitiae, maior ho-
regnum in nor et dignitas in hoc mundo contingere quam si piū
terris. & modestum maritum a deo acceperit. Consulis
aut regis uxorem fieri, ad ista certe nihil est, felix
tantum si hoc foemina agnoscat, Nam hic plane
utcumq; secundum legem marito subdita sit tamen
regnat, nec ullum maius regnum in terris conse-
qui potest, Procul dubio itaq; inuidus sit necesse est
qui non hic tuae uxori congaudet.

Præterea aliis quoq; gratulamur qui tuo exemplo
confortati paulo post sequentur, in quibus sunt cano-
nia

nici, Abbates, episcopi, Non dubitamus enim esse
utcuq; paucos qui expectent occasionem, utquando
q; fractis Antichristiani iugi uinculis, cum Loth ex
Sodamis pereuntibus perrumpere liceat. Nam tamen
si misericordia & liberalitate dei patris, per docto-
rem Martinum Lutherum ita ueritas de impio cle-
ricorum celibatu à Satana inuento, & de sanctitate
conugij inter masculum & foeminam a deo insti-
tuti indicata sit & uia aperta, ut nemo bona consci-
entia secundum uerbum dei contradicere possit, ta-
men uel trepidæ conscientie aut alioqui timidi mor-
taliu animi non facile sese ad iter accingunt nisi
duces præcesserint, Atq; hic mi doctor credito mul-
tos in occulto gratulari tibi qui id publice mecum
fateri non audent, Suis enim quisq; necessitatibus
adhuc constringitur donec deus uelit meliora. Mise-
rum est hodie regnum Papisticum, quod etiam
oderunt multi qui amplecti & fouere falso existi-
mantur.

Precamur igitur deum patrem nostrum & do-
minum nostrum Iesum Christum ut sancte tibi cum
uxore conueniat fiatq; tuum istud conugium erudi-
ta sanctaq; sobole beatum. ut per te perq; alios eru-
ditos et pios parentes redeat sancta puerorum insti-
tutio, ad multiplicandum pietatis regnum per Iesum
A iij Christum

Sancti pa-
rentes, san-
cte institu-
unt filios.

Sancta & Christum dominum nostrum. Amen. Nam olim
literati pu quando episcopi & uerbi dei ministri pudicas habe
rorum in bant coniuges, educabant filios omni castitate, mode
stituto pe- stia & sanctitate probatos, id quod & Paulus in eis
riit, dum requirit ad Timotheum scribens. hic a pueris pa =
parētes et rabantur ad ministerium ecclesie eruditi sanctiq;
pietatis et uiri qui cum fiducia prædicarent uerbum, confunde
literarum rent impietatem, resisterent hæreticis, ac deniq;
sunt con = quasi per manus etiam filijs suis auitam traderent
temptores. pictatem.

Istam tam beatam successione inuidens ecclesie
dei Satan, per superstitionem & hominum tradi
tiones inuexit nobis celibatum, qui quàm impurus
fuerit uiderunt etiam secula præterita, quàm uero
impius sit inuulgatur per uerbum dei hodie toti
mundo. Hinc factum ut pro priscis illis eruditis
habeamus stupidos asinos licet magnis titulis insi =
gues, pro pijs supersticiosos, pro regno dei regnum
Satanæ. Quomodo enim uerbum dei permanabit
ad posteros nisi erudiatur inuentus, quemadmodum
diligenter præcipit in lege deus? Non enim semper
inuitis nobis et ingratis deus obtrudet prædicatores
uerbi sui quemadmodum hodie facit, sed uult ut ex
isto semine iam cælitus oblato paremus uberes pro =
uentus posteritati, alioqui indigni sumus qui uel
nunc

nunc utamur pane sancto uerbi dei. Sic in psalmo non solum pro se sed etiam pro posteris orant per uerbum dei illuminationem, dicentes. Appareat apud seruos tuos opus tuum, & decor tuus super filios eorum. Verum qui erudientur filij a parentibus ineruditis quando sunt ablata coniugia uel maxime ab illis quibus incumbit tractare uerbum dei? Nemo iam postquam pereunt papistica lucra curat erudiendos filios, ut uel sic Satan agat quo post nostra tempora pereat sacri euangelij predicatio, Speramus tamen q̄ dei benignitas per eruditos sanctosq; parentes nobis pietatis semina sit relictura, nisi breui Christus extremo illo die anteuertat.

Tu uero eruditissime doctor, cui non possunt displicere quæ Christi sunt, communem patrem pro nobis & pro fratribus nostris orato & hoc prope se meæ in te uoluntatis officium boni consulito.

DEFENSIO

Sed ne optime Præceptor quis nos inturbet dum ita congaudemus, suscipiam quoq; prouinciam respondendi siue superstitiosulis amicis siue inuidis aduersarijs, qui forte contendunt non oportuisse te fieri coniugem, ut uideant quam bona conscientia
A v
simus